

Občina Polzela

VOLILNE ENOTE

Pobuda za spremembo ureditve

mag. Marjan Močnik, univ. dipl. pravnik

Polzela, maj 2019

I. UVOD

Na podlagi 2. odstavka 66. člena Poslovnika Občinskega sveta Občine Polzela je župan Jože Kužnik na 1. redni seji Statutarno pravne komisije Občinskega sveta Občine Polzela dne 12. 2. 2019 Statutarno pravni komisiji v obravnavo dodelil nalogo, da pripravi Predlog Odloka o določitvi volilnih enot v Občini Polzela, s katerim bi se sedanja ureditev s tremi volilnimi enotami spremenila v eno volilno enoto.

II. ZAKONSKA UREDITEV

Najprej so navedeni predpisi, ki določajo ureditev volitev in volilnih enot v občini (zakon, statut in odlok).

1) Zakon

Ureditev volitev in volilnih enot je zajeto v naslednjih določbah Zakona o lokalnih volitvah¹ (v nadaljevanju: ZLV), ki določa: Če šteje občinski svet 12 ali več članov, se člani občinskega sveta volijo po proporcionalnem načelu (3. odstavek 9. člena ZLV); pri proporcionalnih volitvah se glasuje o listah kandidatov v volilni enoti (1. odstavek 13. člena ZLV); če se glasuje o listah kandidatov, volivec lahko glasuje samo za eno listo kandidatov. Volivec lahko na glasovnici pri listi kandidatov, za katero je glasoval, označi kandidata, ki mu daje pri izvolitvi prednost pred ostalimi kandidati na listi (preferenčni glas). Volivec lahko da preferenčni glas samo enemu kandidatu z liste (2. odstavek 13. člena ZLV); če se glasuje o listah kandidatov v občini kot eni volilni enoti, se mandati dodelijo listam kandidatov po zaporedju najvišjih količnikov, ki se dobijo tako, da se število glasov za vsako listo kandidatov deli z vsemi števili od ena do števila članov občinskega sveta (D'Hondtov sistem). Z liste kandidatov je izvoljenih toliko kandidatov, kolikor mandatov je dobila lista (14. člen ZLV); za proporcionalne volitve članov občinskega sveta se v občini lahko oblikujejo volilne enote. (1. odstavek 22. člena ZLV); volilne enote za proporcionalne volitve se oblikujejo v skladu z 20. členom tega zakona in tako, da se v vsaki volilni enoti voli najmanj pet članov občinskega sveta (2. odstavek 22. člena ZLV); če občina ni razdeljena na volilne enote, se za volilno enoto šteje območje občine (3. odstavek 22. člena ZLV).

Zaključek: Občinski svet Občine Polzela šteje več kot 12 članov, zato se člani občinskega sveta volijo po proporcionalnem načelu (3. odstavek 9. člena ZLV). V pristojnosti občinskega sveta je sprejem odločitve/odloka, da se v občini oblikujejo ena volilna enota (3. odstavek 22. člena ZLV) ali več volilnih enot (1. odstavek 22. člena ZLV). Zakon dopušča obe možnosti.

¹ Uradni list RS, št. 94/07–UPB 3, 45/08, 83/12 in 68/17.

2) Statut

V 2. odstavku 14. člena Statuta Občine Polzela² (v nadaljevanju: statut) je navedeno, da o oblikovanju volilnih enot za volitve občinskega sveta odloča občinski svet z odlokom.

Zaključek: Za spremembo števila volilnih enot v občini ni potrebno spreminjati statuta.

3) Odlok

V 3. členu Odloka o določitvi volilnih enot v Občini Polzela³ (v nadaljevanju: odlok) je navedeno: Za volitve članov občinskega sveta se določi 3 volilne enote, v katerih se skupno voli 17 članov občinskega sveta (prvi odstavek); v 1. volilni enoti, ki obsega območje naselja Polzela, se voli 6 članov občinskega sveta (drugi odstavek); v 2. volilni enoti, ki obsega območje naselij: Breg pri Polzeli, Ločica ob Savinji in Orova vas, se voli 6 članov občinskega sveta (tretji odstavek); v 3. volilni enoti, ki obsega območje naselij: Andraž nad Polzelo, Dobrič, Podvin pri Polzeli in Založe, se voli 5 članov občinskega sveta (četrti odstavek); imena ulic in deli ulic, ki spadajo k posameznemu naselju, so določeni v 2. členu (Breg pri Polzeli), 3. členu (Ločica ob Savinji) in 4. členu (Polzela) Odloka o uvedbi uličnega sistema v naseljih Breg pri Polzeli, Ločica ob Savinji in Polzela (Uradni list RS, št. 78/2013) (peti odstavek); sedež volilnih enot je na Polzeli (šesti odstavek).

Zaključek: Za spremembo števila volilnih enot v občini je potrebno sprejeti nov odlok.

III. PRIMERJALNI PREGLED

V Republiki Sloveniji imajo občine različno urejen sistem volilnih enot, veliko občin ima le eno volilno enoto, ki zajema območje celotne občine, veliko pa je tudi takšnih, ki imajo več volilnih enot.

V Spodnji Savinjski dolini ima eno volilno enoto Občina Žalec. V Odloku o določitvi volilnih enot v Občini Žalec⁴ je navedeno: Odlok določa volilno enoto za volitve članov Občinskega sveta Občine Žalec in volilno enoto za volitve župana Občine Žalec (1. člen); območje Občine Žalec obsega območje, ki ga določa zakon (2. člen); za volitve članov Občinskega sveta Občine Žalec se določi ena volilna enota, ki obsega območje Občine Žalec, v volilni enoti se voli 27 članov Občinskega sveta Občine Žalec (3. člen); volilna enota za volitve župana Občine Žalec je območje Občine Žalec (4. člen).

² Polzelan, poročevalec Občine Polzela – Uradne objave, št. 4/16.

³ Polzelan, poročevalec Občine Polzela – Uradne objave, št. 5/15.

⁴ Uradni list RS, št. 94/09 in 38/17.

IV. PODATKI ZA LOKALNE VOLITVE 2018

Pridobljeni so bili podatki o lokalnih volitvah 2018 za Občino Žalec in Občino Mozirje, ki imata eno volilno enoto, in Občino Polzela, ki ima tri volilne enote.

1. Občina Žalec

Povprečno število prebivalcev Občine Žalec na enega svetnika je 693. Največje število prebivalcev na svetnika imata KS Šempeter, ki ima 3253 prebivalcev in dva svetnika, kar je 1626 prebivalcev na svetnika, ter KS Gotovlje, ki ima 1475 prebivalcev in enega svetnika, kar je 1475 prebivalcev na svetnika. Najmanjše število prebivalcev na svetnika imata KS Levec, ki ima 482 prebivalcev in dva svetnika, kar je 241 prebivalcev na svetnika, ter KS Vrbje, ki ima 586 prebivalcev in enega svetnika, kar je 586 prebivalcev na svetnika. Ena KS nima svetnika.

V spodnji tabeli so prikazani odstotki števila prebivalcev posameznega naselja glede na skupno število prebivalcev občine ter odstotek števila svetnikov naselja glede na skupno število svetnikov v občini.

Tabela 1: Podatki za lokalne volitve 2018 v Občini Žalec⁵

	krajevna / mestna skupnost	prebivalci		svetniki		število prebivalcev na svetnika
		število	odstotek	število	odstotek	
1.	Krajevna skupnost Galicija	2 117	9,77	4	14,81	529
2.	Krajevna skupnost Gotovlje	1 475	6,80	1	3,70	1 475
3.	Krajevna skupnost Griže	3 000	13,84	5	18,51	600
4.	Krajevna skupnost Levec	482	2,22	2	7,40	241
5.	Krajevna skupnost Liboje	1 603	7,40	0	/	/
6.	Krajevna skupnost Petrovče	2 364	10,91	2	7,40	1 182
7.	Krajevna skupnost Ponikva	1 232	5,68	2	7,40	616
8.	Krajevna skupnost Šempeter	3 253	15,01	2	7,40	1 626
9.	Krajevna skupnost Vrbje	586	2,70	1	3,70	586
10.	Mestna skupnost Žalec	5 550	25,62	8	29,62	693
	skupaj	21 662	100	27	100	(povprečno št.) 802

2. Občina Mozirje

Povprečno število prebivalcev Občine Mozirje na enega svetnika je 314. Največje število prebivalcev na svetnika imata naselji Mozirje, ki ima 2058 prebivalcev in šest svetnikov, kar je 343 prebivalcev na svetnika, ter Ljubija, ki ima 534 prebivalcev in dva svetnika, kar je 267 prebivalcev na svetnika. Najmanjše število prebivalcev na svetnika imata naselji Radegunda, ki ima 271 prebivalcev in dva svetnika, kar je 135 prebivalcev na svetnika, ter Šmihel nad Mozirjem, ki ima 161 prebivalcev in enega svetnika, kar je 161 prebivalcev na svetnika. Dva naselja nimata svetnika.

⁵ Število prebivalcev na dan 1. 1. 2017.

V spodnji tabeli so prikazani odstotki števila prebivalcev posameznega naselja glede na skupno število prebivalcev občine ter odstotek števila svetnikov naselja glede na skupno število svetnikov v občini.

Tabela 2: Podatki za lokalne volitve 2018 v Občini Mozirje⁶

	naselje	prebivalci		svetniki		število prebivalcev na svetnika
		število	odstotek	število	odstotek	
1.	Brezje	263	6,42	1	7,69	(*2) 263
2.	Dobrovlje pri Mozirju	62	1,51	/	/	/
3.	Lepa Njiva	456	11,14	/	/	/
4.	Ljubija	534	13,04	2	15,38	267
5.	Loke pri Mozirju	287	7,01	1	7,69	(*2) 287
6.	Mozirje	2 058	50,29	6	46,15	343
7.	Radegunda	271	6,62	2	15,38	(*2) 135
8.	Šmihel nad Mozirjem	161	3,93	1	7,69	(*2) 161
skupaj		4 092	100	13	100	(povprečno št.) 314

3. Občina Polzela

Povprečno število prebivalcev Občine Polzela na enega svetnika je 363. Največje število prebivalcev na svetnika imata naselji Polzela, ki ima 2406 prebivalcev in šest svetnikov, kar je 401 prebivalcev na svetnika, ter Breg pri Polzeli, ki ima 1000 prebivalcev in tri svetnike, kar je 333 prebivalcev na svetnika. Najmanjše število prebivalcev na svetnika imata naselji Dobrič, ki ima 199 prebivalcev in tri svetnike, kar je 66 prebivalcev na svetnika, ter Založe, ki ima 444 prebivalcev in dva svetnika, kar je 222 prebivalcev na svetnika. Tri naselja nimajo svetnika.

V spodnji tabeli so prikazani odstotki števila prebivalcev posameznega naselja glede na skupno število prebivalcev občine ter odstotek števila svetnikov naselja glede na skupno število svetnikov v občini.

Tabela 3: Podatki za lokalne volitve 2018 v Občini Polzela⁷

	naselje	prebivalci		svetniki		število prebivalcev na svetnika
		število	odstotek	število	odstotek	
1.	Andraž nad Polzelo	810	13,11	/	/	/
2.	Breg pri Polzeli	1 000	16,19	3	17,64	333
3.	Dobrič	199	3,22	3	17,64	(*2) 66
4.	Ločica ob Savinji	949	15,36	3	17,64	316
5.	Orova vas	88	1,42	/	/	/
6.	Podvin pri Polzeli	280	4,53	/	/	/
7.	Polzela	2 406	38,95	6	35,29	401
8.	Založe	444	7,18	2	11,76	222
skupaj		6 176	100	17	100	(povprečno št.) 363

⁶ Število prebivalcev na dan 1. 1. 2018.

⁷ Število prebivalcev na dan 1. 1. 2018.

V. PREDNOSTI IN SPREMEMBE

Ureditev z eno volilno enoto ima določene prednosti, ki se kažejo v naslednjih spremembah:

- z vidika občine ne gre več za razdrobljenost na posamezne volilne enote, kamor spadajo posamezna naselja, ampak za občino kot celoto,
- pri volitvah članov občinskega sveta postane občina celostna/enotna, kar je enako kot je pri volitvi župana,
- z vidika volivcev je prednost v tem, da lahko dajo svoj glas tudi kandidatu z liste, ki stanuje izven njegovega naselja oz. zdajšnje volilne enote,
- z vidika kandidatov za občinski svet je prednost v tem, da svojo aktivnost ne osredotočijo samo na svoje naselje oz. zdajšnjo volilno enoto, ampak na celotno občino,
- prednost je tudi v tem, da je lažje sestaviti liste kandidatov, saj ni omejitve na naselje prebivanja oz. zdajšnjo volilno enoto,
- prednost je tudi pri lažjem/enostavnejšem delovanju občinske volilne komisije in volilnih odborov pri lokalnih volitvah.

VI. PRIDOBITEV STROKOVNEGA MNENJA

Pridobljeno je bilo Strokovno mnenje o volilnem sistemu v Občini Polzela, ki ga je izdelal redni prof. dr. Miro Haček iz Centra za proučevanje upravno političnih procesov in institucij Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.⁸

VII. ZAKLJUČEK

Opraviti je potrebno tehtni premislek, pri čemer je potrebno upoštevati sedanjo ureditev in stanje, ki bi nastalo s spremembo iz zdajšnjih treh volilnih enot v eno volilno enoto.

Razprava lahko pripomore k odpravi vprašanj in dilem, ki se bodo pojavile v prvi fazi neformalne obravnave pobude.

⁸ Z dne 11. 4. 2019.